

Bà Ngoại Villoresi

Tùy bút của Ý Nga

***

Trích tuyển tập thơ văn LÒNG NHÂN TỪ

Vân thương,

Hôm nay thứ tư rồi phải không Vân? Thứ nào mình cũng chẳng có chuyện chi vui để kể Vân nghe hết, mà thuyền nhân chúng mình, sao khi buồn thì nỗi buồn nó cứ hành hạ tụi mình nhưc cả tim thể này? Vân có thời gian nghe mình kể chuyện bà Ngoại không nè? Không, thì cứ để dành đó đi nha, hôm nào rảnh hãy lấy ra đọc, để biết về một bà Ngoại người Ý rất thương những thuyền nhân trắng tay như tụi mình.

*

Má mình là con gái út nên bà Ngoại ruột thương con gái thế nào thì thương cháu gái cũng... y như vậy. Bà Ngoại ruột của mình mất năm mình 19 tuổi. Ngày Ngoại mất, mình buồn đứt ruột khi thấy ngày Tết mà Má khóc sưng cả mắt Mỗi lần thấy Má buồn bao nhiêu, thì mình cũng buồn bấy nhiêu. Từ đó, mình không còn dịp gọi "Ngoại ơi... Ngoại à!" nữa và cũng không còn dịp được Ngoại gọi lên phòng (vào tuổi bắt đầu lú lẫn của Ngoại), rồi Ngoại dí vào tay mình những gói quà to thật to, được gói ghém kỹ lưỡng trong những tấm giấy khung cửi (hình như dùng để lót đệm giữa những sợi tơ, chỉ cho khỏi bị đứt, trong nghề dệt nổi tiếng ở Ngã Tư Bảy Hiền, Sài Gòn; trước 1975? Di của mình cũng dệt gấm, tơ, lụa thời đó, bây giờ thì Việt Cộng phá nát nghề này ở Bảy Hiền rồi, làm chi còn dệt được tơ lụa tốt như thời trước). Mình mừng được quà mà mở hoài, vẫn chưa được nhìn ra là quà gì? Cứ hết lớp giấy này đến lớp giấy khác, cho đến khi mở cả tay thì mới thấy cái kẹp tóc bé tí ti, đã lỗi thời, của các chị con người di thứ chín vất đi. Nhưng những món quà "cũ người" nhà giàu ấy lại rất "mới ta" nhà nghèo này nên nó cứ kẹp... trong tim mình hoài mấy chục năm qua mỗi khi nhớ lại tình thương cháu của bà Ngoại ruột.

*

Bà Ngoại thứ nhì của mình họ Villoresi, người Ý. Ngoại có 2 đứa con gái và 1 trai, người con trai thì mình không thân nên không biết nhiều nhưng cả 2 người con gái đều thương dân VN mình lắm Vân ạ! Vào thập niên 1980-1990, chẳng những họ thương tụi mình mà còn thương những người VN khác nữa (họ đã gửi tiền về giúp các trại tỵ nạn ở Đông Nam Á rất nhiều lần, mỗi khi tụi mình tổ chức lạc quyên giúp thuyền nhân, họ cũng giúp đỡ những bạn bè người Việt đã định cư bên Ý của tụi mình hoài. Họ thương cả những người nghèo khó vô gia cư trong và ngoài nước Ý nữa. Trong những bữa cơm trưa hàng ngày, nhà của Ba Má nuôi lúc nào cũng có khách dùng cơm chung, mà đa số là những vị khách nghèo tả tơi như thân phận thuyền nhân chúng mình thời đó, bị ông bà níu lại dùng cơm cho bằng được, sau khi ghé nhờ ông giúp đỡ giùm các thủ tục pháp lý, vì ông là một luật sư hành nghề (ở Milano), lại tự nguyện giúp những ai trong họ đạo Công Giáo khi cần, nếu họ không có tiền mướn luật sư.

Hình bìa của cuốn sách Lục Bát đầu Tranh là hình của Ba Luigi, mà mình đã bày tỏ lòng kính phục.

Có một dạo mình phải làm kế toán ở Milano (Milan) mấy năm. Xa nhà, nên mùa đông mình rất yếu, ban đêm nhiều hôm nhiệt độ xuống quá thấp, họ sợ mình bệnh nên bắt mình ngủ lại nhà, nhờ vậy mình mới thấy hai chị em bà, mỗi thứ 5 trong tuần đều mua thịt thà về nấu món "arrosto" sẵn, ngon thật ngon, để trưa hôm sau đem tới câu lạc bộ đứng phân phát cho người nghèo khó, mình cảm động và kính phục họ ghê nơi (arrosto là món thịt nạc quay, cuộn tròn và cột thật chặt, ướp gia vị, nướng rượu cho vàng nâu rồi thái mỏng ra, dùng với bánh mì, sà lách trộn dầu dấm). Họ không để cho người giúp việc nấu đầu nha Vân, họ đích thân nấu nướng và gói ghém thật trịnh trọng, như sợ Thiên Chúa từ trên cao kiểm soát từng cử chỉ của họ vậy.

Má Giovanna là con gái lớn của Ngoại và là người đã cùng chồng con, trực tiếp bảo trợ tụi mình từ trại tỵ nạn, qua Caritas, chứ chính phủ Ý không bảo trợ nên không giúp đỡ gì thuyền nhân cả. Bởi vậy thuyền nhân ở Ý hầu hết ai cũng nghèo xơ xác thấy mà thương!

Bà Luigi mất rồi! Mình đã ngồi bên ông trong những ngày cuối cùng ở bệnh viện để bày tỏ lòng tri ân (hồi mình mới được chuyển từ trại tỵ nạn Songkhla bay thẳng qua bệnh viện Latina để giải phẫu, rồi về Rapallo, Genova sống, hầu như tuần nào cả nhà ông bà cũng gọi hỏi thăm mình, nhất là ông, mỗi lần nhìn thấy mình là ông đều hỏi:

- Con lên được... 33 kg chưa?

Ông hỏi thế vì sau chuyến vượt biên kinh hoàng, mất con, giải phẫu, dưỡng bệnh... mình lúc nào cũng chỉ có 32 kg thôi, dù được tiếp máu liên tục mà gần như 5 năm trời mình vẫn không thêm được kg nào). Chả bù cho bây giờ, cứ lên 1 kg là chạy bộ ngoài trời đến mòn cả dày thể thao mới cân bằng được trọng lượng vừa ý. Mỗi lần như thế là mình nhớ đến ông da diết, cứ mỗi lần gặp nhau là mình đưa ông những chứng từ của bưu điện về số tiền ông gửi giúp thuyền nhân Đông Nam Á, còn ông thì vừa la vừa vất xấp hóa đơn vào thùng rác vừa gửi thêm tiền mới cho thuyền nhân, còn mình thì lén lượm lại xấp hóa đơn đưa cho Má nuôi cất giùm vì mình không muốn các em, con cái của ông bà hiểu lầm công sức của hai cha con Ý-Việt

Ông là người mà nhà văn Nguyễn thị Vinh, năm 2000, đã vinh danh bằng 4 câu thơ cảm động:

*“Cảm ơn Người đã vì Người
Con tìm thấu hiểu bao đời khổ đau
Dù màu da có khác nhau
Vẫn vui chung góp, vẫn sâu sẻ chia”*

❖

Tháng 7-2007, từ Canada trở về, trong cái nóng hừng hực của mùa hè Ý, tụi mình đẩy hành lý ra khỏi cổng, còn đang ngỡ ngác tìm nụ cười quen thuộc của Má Giovanna thì đã thấy dáng lom khom 102 tuổi của Ngoại đứng chờ sẵn sàng nơi góc phi trường, mình ứa nước mắt xúc động, ôm Ngoại mà 2 tay mình run lẩy bẩy trong khi Ngoại vẫn đứng yên với nụ cười trông rất khỏe mạnh, vừa vuốt tóc, lau nước mắt cho mình, bà vừa dịu dàng:

- Thấy bà dành cho tụi bây một sự ngạc nhiên chưa?
(Avete visto che Vi ho portato una sorpresa?)

Hồi năm 1980, mình đã từng ngồi ở phòng ngủ căn nhà này của Ngoại mà viết thư cho Vân đó, dĩ nhiên là trước khi mình mất liên lạc nhau 30 năm trời rông rã.

Villoresi là họ của gia đình bà Má nuôi, thuộc dòng dõi quý tộc của Ý ngày xưa (nghe đâu là công tước hay bá tước chi đó?), dù thuộc thành phần trí thức và thượng lưu của xã hội Ý nhưng họ lại chịu khó chia cơm, sẻ áo với người nghèo. Những ngày mình mới sang tỵ nạn tại Ý Đại Lợi thì Ngoại còn trẻ hơn con gái của bà bây giờ 10 tuổi, con gái bà chính là Má Giovanna trong hình này, (năm nay bà đã 86 tuổi rồi), chụp ở ngoài vườn của Ngoại, trước bữa ăn chiều trùng phùng, sau 7 năm rời Ý sang định cư ở Canada đó Vân. Nhìn thoáng qua hình, Vân đã biết ngay ai là bà Ngoại mà mình đang kể rồi phải không? Vâng! Bà là Villoresi đó. Hình này là tấm cuối cùng mình được đứng bên Ngoại.

Ba mươi năm trôi qua với biết bao nhiêu là thay đổi, mỗi lần có dịp thăm lại Ngoại là mỗi lần hai vợ chồng giật mình vì Ngoại còn mình mãi hơn... tụi mình nữa. Lần nào Ngoại cũng mắng yêu:

- Nhìn nó kia! Con nhỏ này lúc nào cũng vui vẻ!

(Ma guarda un po! Sembra di essere così felice lei! Ma ...sempre!)

❖

Hôm chia tay, giữa đám con, cháu, chất ruột thịt của Ngoại, từ Milano và Hòa Lan quây quần lại thăm tụi mình, trong căn nhà ồn ào bao nhiêu là âm thanh vui nhộn thì Ngoại lại ngồi buồn hiu một góc bàn, có lẽ linh tính cho Ngoại biết sẽ không còn có dịp gặp lại tụi mình nữa chẳng? Tụi mình chào Ngoại ra về, mặt Ngoại buồn hiu làm chân mình bước đi không nổi luôn...

Mà không gặp lại thật đó Vân! Sáng nay mình vừa được Má nuôi báo tin từ Ý, lúc 5g30 sáng, rằng hôm 17-11-2010 bà Ngoại thứ nhì của mình đã đi ngủ và... không thức dậy với đời nữa. Ngoại thọ 105 tuổi, không mang chứng bệnh nào nặng cả, nhờ tập yoga đều đặn. Thế là từ nay mình thật sự không còn ai để gọi "Nonna! Nonna!" (Ngoại ơi! Ngoại à!) nữa rồi!

Kể chuyện này cho Vân nghe, như một lời tâm sự, như một ngọn nến thắp cảm ơn Ngoại đã an ủi mình trong 5 năm bệnh hoạn, buồn bã bên Ý; và như một đóa hồng vàng, ghi lại lòng tri ân chung của những người VN đã được Ngoại giúp đỡ. Ngoại Ý là người đã dành cho những đứa cháu Việt Nam bơ vơ, lạc lõng một vòng tay thật ấm áp trong 20 năm qua.

*Ngoại đi ngủ, rồi không thềm thức nữa
Tuổi "bách niên giai lão" hưởng đủ rồi
Ngoại rời xa những bụi bặm cuộc đời
Chỉ mây khói! Ngoại chẳng thềm tiếc nuối!*

Buồn quá Vân ơi!

Tháng này mình đã có 2 cái tang từ VN, bên họ Nội, và hôm nay thêm một cái tang của Ngoại, một người ngoại quốc, một ân nhân, tuy không họ hàng, nhưng đã thương yêu và an ủi những người VN như tụi mình rất nhiều trong 20 năm tạm cư nơi đất Ý. Ngoại tuy là người châu Âu Châu xa lạ, nhưng vẫn thương người mình hơn bọn VC đồng chủng ác đức xứ mình, phải không Vân?

Ý Nga, 24-11-2010.